

Мельник Р.О.,
к.е.н., доцент кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет,
Мельник А.Р.

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ НЕЗАЛЕЖНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Період становлення ринкової економіки в Україні характеризується суттєвими змінами в суспільно-господарській діяльності, формуючи одночасно різноманітні соціально-економічні фактори впливу на цю діяльність. Перехід до ринкових відносин зумовив потребу в системі незалежного фінансового контролю, яка ставить собі за мету захист інтересів користувачів фінансової звітності та іншої економічної інформації.

Аудиторська діяльність як важливий елемент цієї системи почала функціонувати в Україні як підприємницька діяльність з дати прийняття Закону України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 року № 3125-12, остання редакція якого була датується 14.09.2006 року №140-V (далі – Закон). Відповідно до даного Закону аудиторська діяльність – це підприємницька діяльність, яка включає в себе організаційне та методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок (аудит) та надання інших аудиторських послуг [2].

Як бачимо, предметом аудиторської діяльності у Законі чітко визначено аудит (аудиторську перевірку) та аудиторські послуги. Заслуговує на увагу дослідження змісту офіційного трактування визначення аудиту як категорії. Так, у редакції Закону від 1993 року є наступне визначення: «Аудит - перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку первинних документів та іншої інформації про фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам» [1].

В новій редакції Закону від 2006 року пропонується наступне визначення: « Аудит – це перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою визначення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах на відповідність вимогам Законам України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів» [2].

Аналізуючи відмінності даних визначень в редакції Законів від 1993 та 2006 років як за формою, так і за змістом, зупинимось на основних моментах (табл. 1).

Відмінності трактувань визначення аудит в редакціях Закону від 1993 та 2006 років [1;2]

№ п/п	Редакція Закону 1993 року	Редакція Закону 2006 року
1	перевірка публічної бухгалтерської звітності	перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності
2	з метою визначення достовірності їх звітності	з метою визначення незалежної думки аудитора про її достовірність
3	перевірка ... про фінансово-господарську діяльність	перевірка ... (відсутній конкретний предмет перевірки)
4	повнота і відповідність чинному законодавству та встановленим нормативам	достовірність в усіх суттєвих аспектах на відповідність вимогам Законам України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів

Аналізуючи тенденції змін у трактуванні суті аудиту в редакції Закону від 2006 року, слід зазначити, що законодавці змінили як об'єкти аудиторської перевірки, так і саму мету аудиту. Зазначимо, що в редакції Закону від 2003 року метою аудиту було «підтвердження достовірності звітності», а відповідно до редакції Закону 2006 року її розширили і визначили як «висловлення незалежної думки аудитора», що свідчить про зближення цієї категорії у відповідності із Міжнародними стандартами аудиту (далі – МСА), в яких чітко визначено, що метою аудиту є підвищення ступеня довіри визначених користувачів до фінансової звітності (МАС 200). Її досягають через висловлення аудиторами думки про те, чи складена фінансова звітність у всіх суттєвих аспектах відповідно до застосовуваної концептуальної основи фінансової звітності. Серед важливих чинників, згідно висновків Зеленої книги «Політика аудиту: уроки кризи»[3], які сприяють стабілізації фінансової системи після фінансової кризи відводиться потенційним можливостям удосконалення функцій аудиту, підвищення його ролі, чіткого обґрунтування на законодавчому рівня вимог до аудиту і визначення сфери його застосування. Тобто можна зробити висновок, що мета аудиту, як незалежного фінансового контролю полягає в сприянні фінансової стабільності як конкретного суб'єкта господарювання так і країни в цілому.

Інший не менш важливий фактор, який потребує дослідження - це комплексний і глибокий аналіз постійності (стабільності) та відповідності (адекватності) законодавчої бази, яка регулює сферу ринків капіталу

(фінансового ринку) за період, у якому здійснюється (проводиться) обов'язкове проведення аудиту фінансової звітності.

Отже, на нашу думку, питання політики аудиту, його ролі як системи незалежного фінансового контролю, потрібно розглядати не окремо, а в контексті із дослідженням та аналізом здійснення регуляторної реформи фінансового ринку.

Література:

1. Про аудиторську діяльність: закон України від 22 квітня 1993 р. N 3125-XII // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.liga.net>
2. Про аудиторську діяльність: закон України від 22 квітня 1993 р. N 3125-XII (у редакції Закону України від 14 вересня 2006 р. N 140-V) // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.liga.net>
3. GREEN PAPER Політика аудиту: уроки кризи [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.bakertillyukraine.com/media/GREEN%20PAPER_Audit%20Policy_ua.pdf

УДК 657

Мельничук І.В.,

к.е.н., викладач кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ В ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ В ПРОЦЕСІ АНАЛІЗУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Інформаційне забезпечення інноваційної діяльності є актуальним, оскільки як інвесторам, так і управлінцям необхідно приймати відповідні управлінські рішення. Однак стан інформаційного забезпечення за цим видом діяльності є незадовільним - лише деякі дані знаходять відображення в системі бухгалтерської документації та фінансової звітності.

Відповідно до Положень (стандартів) бухгалтерського обліку підприємство відокремлює операційну, фінансову й інвестиційну діяльності та відображає в системі бухгалтерського обліку відповідні облікові потоки щодо капітальних витрат, витрат на виробництво та збут продукції, фінансових витрат і доходів. Інноваційна діяльність не визнається як відокремлена сфера в обліку. Інноваційні процеси на підприємстві пов'язанні з усіма сферами діяльності і це ускладнює аналітичні процедури щодо збору інформації про інноваційні витрати, інноваційні доходи та фінансові результати від впровадження нововведень у сферу створення, виробництва та використання.

Створення інформаційної бази для аналізу починається з групування інформації у первинних документів, які є підставою відображення відповідних